HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

4 decembrie 2008 *

În cauza C-221/07,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de Sozialgericht Stuttgart (Germania), prin decizia din 26 aprilie 2007, primită de Curte la 2 mai 2007, în procedura

Krystyna Zablocka-Weyhermüller

împotriva

Land Baden-Württemberg,

cu participarea:

Bundesrepublik Deutschland,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte de cameră, domnul T. von Danwitz, doamna R. Silva de Lapuerta (raportor), domnii E. Juhász și J. Malenovský, judecători,

avocat general: domnul M. Poiares Maduro,
grefier: domnul R. Grass,

* Limba de procedură: germana.

având în vedere procedura scrisă,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Land Baden-Württemberg, de domnul H. Sprau, în calitate de agent;

— pentru guvernul german, de domnii J. Möller și M. Lumma, în calitate de agenți;

— pentru guvernul polonez, de domnul T. Nowakowski, în calitate de agent;

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnul V. Kreuschitz, în calitate de agent,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 18 alineatul (1) CE.

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între doamna Zablocka-Weyhermüller, pe de o parte, și Land Baden-Württemberg, pe de altă parte, în legătură cu refuzul acestuia din urmă de a-i plăti anumite prestații pe care aceasta le consideră ca fiindu-i datorate în calitatea sa de soț supraviețuitor al unei victime de război.

Reglementarea națională

3 Reglementarea națională este constituită din Legea federală privind asistența acordată victimelor de război (Bundesversorgungsgesetz) din 20 decembrie 1950, în redactarea din 22 ianuarie 1982 (BGBl. 1982 I, p. 21), astfel cum a fost modificată ultima dată prin Legea din 19 iunie 2006 (BGBl. 2006 I, p. 1305) (denumită în continuare „BVG"), și din Ordonanța privind prestațiile sociale în străinătate (Auslandsversorgungsverordnung) din 30 iunie 1990 (BGBl. 1990 I, p. 1321) (denumită în continuare „AuslVersV") de punere în aplicare a legii menționate.

4 În temeiul articolului 9 punctul 5 din BVG, supraviețuitorii victimelor de război beneficiază în principal de drepturile la pensie de urmaș prevăzute la articolele 38-52 din aceeași lege. În afara pensiei principale, care, de altfel, nu este indexată, există, sub rezerva îndeplinirii anumitor condiții suplimentare, un drept la compensare în cazul pierderii de venit, cauzată de invaliditate, de către victima de război, calculat în raport cu venitul teoretic care ar fi fost încasat în lipsa invalidității (articolul 40a din BVG), precum și, eventual, un drept la o indemnizație pentru îngrijiri (articolul 40b din BVG) și/sau un drept la o pensie de compensare (articolul 41 din BVG). În plus, dacă soțul supraviețuitor a împlinit vârsta de 45 de ani, acesta poate pretinde, în temeiul articolului 41 alineatul 1 litera b) și al articolului 41 alineatul 2 din BVG, o pensie de compensare completă, sub rezerva deducerii unor eventuale venituri personale.

5 La aceste prestații se adaugă în principiu, în conformitate cu articolul 9 punctul 1 și cu articolul 10 alineatul 4 prima teză litera c) din BVG, un drept la îngrijiri medicale și

drepturile prevăzute la articolul 9 punctul 2 și la articolele 25-27j din BVG, în cadrul ajutorului social pentru victimele de război. Aceste prestații sunt însă acordate mai degrabă în funcție de nevoi.

6 Solicitanții cu domiciliul sau cu reședința obișnuită în afara Germaniei sunt supuși regimului derogatoriu prevăzut la articolele 64a-64f din BVG.

7 Articolul 64e din BVG prevede:

„1. Victimele de război cu domiciliul sau cu reședința obișnuită într-un stat desemnat prin ordonanță în temeiul alineatului 5 primesc o prestație parțială în conformitate cu alineatele 2-4. În rest, dreptul la prestație este suspendat.

2. Prestația parțială cuprinde pensia principală, inclusiv indemnizația prevăzută la articolul 44 alineatul 1, majorarea pentru marii invalizi, majorarea pentru persoanele care necesită un ajutor menajer zilnic, pensia pentru ascendenți și alocația pentru cheltuieli funerare în cuantum de o treime din sumele rezultate din articolele 31, 35, 36, 40, 46, 51 și 53, precum și alocația de deces prevăzută la articolul 37. Pensia principală este majorată pentru invalizi cu o treime din suma indicată la articolul 31 alineatul 1 prima teză, ca pensie principală pentru un invalid al cărui grad de incapacitate de muncă a fost stabilit la 40 %. În ceea ce privește pensiile, veniturile străine nu sunt luate în considerare decât în cazurile enumerate la articolul 48. În ceea ce privește ajutorul financiar acordat văduvei și cel acordat orfanului, se reține în toate cazurile integralitatea cuantumului pensiei de văduv sau de orfan corespunzătoare și se ia ca bază o treime din suma de referință menționată la articolul 33 alineatul 1 litera a). Pentru a calcula alocația de cheltuieli funerare, în toate cazurile se ia ca bază suma mai ridicată menționată la articolul 36 alineatul 1 a doua teză și la articolul 53 a doua teză.

3. Prestația parțială cuprinde de asemenea prestațiile medicale în sensul articolului 64a alineatul 1. Ajutoarele financiare enumerate la articolul 11 alineatul 3 nu sunt plătite; Ministerul Federal al Muncii și Securității Sociale poate autoriza derogări. În cazul în care un tratament urgent este prescris de medic, se pot acorda prestațiile medicale prevăzute la articolul 64a alineatul 2 în cursul unei șederi temporare în afara statelor desemnate prin ordonanță în conformitate cu alineatul 5. Cererile de prestații depuse în temeiul tezelor 1-3 sunt excluse în cazul în care se poate invoca în fața unor organisme publice sau private de asigurări sau în fața unor organisme similare un drept la prestații echivalente.

4. Prestațiile de asistență pentru victimele de război, menționate la articolul 64b alineatul 1, se pot acorda cu aprobarea Ministerului Federal al Muncii și Securității Sociale. Articolul 27b alineatul 3 prima teză nu este aplicabil.

5. Guvernul federal este împuternicit să stabilească prin ordonanță, cu acordul Bundesrat [Consiliul federal], statele în care, din motive speciale și îndeosebi din cauza nivelului mediu mai scăzut al prestațiilor sociale corespunzătoare în raport cu cel din Republica Federală Germania, precum și din cauza situației și a evoluției de după Al Doilea Război Mondial, se acordă o prestație parțială în aplicarea alineatului 1. În cuprinsul ordonanței este posibil

a) să se stabilească cuantumul de prestație parțială de o treime, menționat la alineatul 2 prima teză, la un alt nivel pentru anumite prestații și să se determine mai precis modalitățile de calcul al prestațiilor;

b) în caz de modificare substanțială a situației luate în considerare la acordarea prestației parțiale (prima teză), să se modifice în consecință cuantumurile prestației parțiale prevăzute la alineatul 2 prima și a doua teză.

6. În cazuri speciale, prestația parțială definită la alineatul 2 prima și a doua teză, precum și la alineatul 5 a doua teză poate fi extinsă cu acordul Ministerului Federal al Muncii și Securității Sociale.

7. Pentru durata unei șederi temporare de cel puțin o săptămână în afara statelor stabilite prin ordonanță în temeiul alineatului 5, este posibil să se acorde, cu aprobarea Ministerului Federal al Muncii și Securității Sociale, pensiile enumerate la alineatul 2 prima teză, în măsura în care acestea depășesc cuantumurile stabilite la alineatul 2 prima și a doua teză, precum și o treime din pensia de compensare; alineatul 2 a treia teză se aplică. Perioadele de spitalizare în sensul prezentei legi, precum și măsurile de ajutor pentru convalescență și odihnă [Erholungsmaßnahmen], prevăzute la articolul 27b, sunt luate în considerare până la o treime."

8 Articolul 1 din AuslVersV, adoptat în aplicarea articolului 64e din BVG, intitulat „Domeniul de aplicare", prevede:

„Prestația parțială definită la articolul 64a din [BVG] se acordă resortisanților germani și persoanelor de origine germană cu domiciliul sau cu reședința obișnuită în: Albania, Bulgaria, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Polonia, România, Rusia, Slovacia, Slovenia, Republica Cehă și în celelalte state care se află pe teritoriul fostei Iugoslavii și pe cel al fostei Uniuni Sovietice."

9 Potrivit articolului 2 din AuslVersV, intitulat „Cuantumul prestației parțiale”:

„1) Cuantumul redus prevăzut la articolul 64e alineatul 2 prima teză din [BVG] se ridică la 60 %. Acest cuantum redus se ridică la 45 % în ceea ce privește alocația pentru cheltuieli funerare.

2) Cuantumul redus aplicabil majorării prevăzute la articolul 64e alineatul 2 a doua teză din [BVG] se ridică la 40 % din cuantumul pensiei principale corespunzătoare, astfel cum rezultă din articolul 31 alineatul 1 prima teză din [BVG].

3) Orfanii de ambii părinți primesc, prin derogare de la regula stabilită la articolul 64e alineatul 2 prima teză din [BVG], trei sferturi din pensia principală.

4) Invalizii primesc o pensie principală egală cu suma plătită până atunci, în măsura în care acest lucru este mai avantajos pentru ei.”

Acțiunea principală și întrebarea preliminară

10 Doamna Zablocka-Weyhermüller, resortisantă poloneză născută în 1952, s-a căsătorit cu domnul Weyhermüller la 7 septembrie 2002. Acesta, recunoscut de mulți ani ca mare mutilat de război, având dreptul la o pensie de invaliditate, a decedat la 12 ianuarie 2004. Până la această dată, domnul Weyhermüller a avut domiciliul în circumscripția Versorgungsamt Münster (Oficiul Foștilor Combatanți și al Victimelor de Război din Münster), în Germania, și a încasat pensia și mai multe majorări ale acesteia, precum și diferite indemnizații. Ultimele plăți aferente pensiei sale erau în cuantum de 1 419 euro pe lună.

11 La 20 aprilie 2004, doamna Zablocka-Weyhermüller a solicitat Versorgungsamt Münster acordarea unei pensii de urmaș complete în calitate de văduvă de război, în aplicarea dispozițiilor BVG. În această cerere, doamna Zablocka-Weyhermüller a invocat statutul său de cetățean polonez și și-a exprimat dorința de a-și transfera domiciliul în Polonia într-un viitor apropiat.

12 Prin decizia din 27 mai 2004, organismul competent pentru plata prestațiilor în străinătate a admis cererea doamnei Zablocka-Weyhermüller, constatând totodată că decesul soțului său era legat de o rană din timpul războiului. Pensia de văduvă a fost stabilită la 224 de euro pe lună, ca prestație parțială rezultând din articolele 40 și 64e din BVG, pentru perioada începând cu 1 februarie 2004.

13 Doamna Zablocka-Weyhermüller a solicitat o majorare a prestației acordate, cu motivarea că prestațiile încasate anterior de soțul său erau cu mult mai ridicate. Această cerere a fost respinsă prin decizia din 19 ianuarie 2005 a organismului competent, care face obiectul litigiului cu care a fost sesizată instanța de trimitere. Acțiunea

administrativă a reclamantei din acțiunea principală, întemeiată în special pe faptul că fostul domiciliu comun al soților era situat în Germania și pe calitatea actuală de membru al Uniunii Europene a Republicii Polone, a fost de asemenea respinsă.

14 În cursul procedurii din acțiunea principală, la 20 martie 2007, Land Baden-Württemberg a acceptat să îi acorde doamnei Zablocka-Weyhermüller o prestație parțială majorată cu cuantumul pensiei principale în cauză, cu efect retroactiv de la data la care s-a născut dreptul la pensie al persoanei interesate, în conformitate cu articolul 64e alineatul 6 din BVG. Pensia lunară care rezultă se ridică la 372 de euro.

15 În aceste condiții, Sozialgericht Stuttgart a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarea întrebare preliminară:

„[…] restricțiile privind prestațiile stabilite în dreptul german al protecției sociale la articolul 64e din [BVG], aplicabile beneficiarilor care au domiciliul sau reședința obișnuită în Polonia, în calitatea acesteia de nou stat membru al [Uniunii], sunt conforme cu dreptul comunitar de rang superior, în special din punctul de vedere al libertății de circulație[?]”

Cu privire la întrebarea preliminară

16 Prin intermediul întrebării formulate, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 18 alineatul (1) CE se opune unei reglementări a unui stat

membru în temeiul căreia acesta refuză plata anumitor prestații acordate soților supraviețuitori ai victimelor de război pentru simplul motiv că aceștia sunt domiciliați pe teritoriul anumitor state membre.

Cu privire la admisibilitate

17 Atât Land Baden-Württemberg, cât și guvernul german consideră că cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare este inadmisibilă.

18 În ceea ce privește pensia principală de văduvă, redusă parțial în aplicarea articolului 64e alineatul 1 prima teză din BVG, acestea arată că în acțiunea principală, din moment ce această pensie este majorată, cu efect retroactiv, până la 100 % din prestație, întrebarea adresată își pierde orice pertinență pentru soluționarea litigiului cu care a fost sesizată instanța de trimitere. În plus, potrivit guvernului german, ar fi în curs de adoptare o modificare legislativă în vederea sporirii cuantumului actual al prestației parțiale de la 60 % la 100 % începând cu 1 ianuarie 2008.

19 În raport cu celelalte prestații, acordate în funcție de venituri și a căror plată este suspendată conform articolului 64e alineatul 1 a doua teză din BVG, guvernul german arată de asemenea că nu este stabilită pertinența întrebării preliminare pentru soluționarea litigiului din acțiunea principală. Reclamanta din acest litigiu ar fi formulat în cadrul ședinței desfășurate în fața instanței de trimitere o cerere suplimentară de modificare privind aceste prestații, fără însă a indica vreun argument în susținerea pretenției sale.

20 În această privință, trebuie amintit că, în cadrul procedurii instituite de articolul 234 CE, numai instanța națională care este sesizată cu soluționarea litigiului și care trebuie să își asume răspunderea pentru hotărârea judecătorească ce urmează a fi pronunțată are competența să aprecieze, luând în considerare particularitățile cauzei, atât necesitatea unei hotărâri preliminare pentru a fi în măsură să pronunțe propria hotărâre, cât și

pertinența întrebărilor adresate Curții. În consecință, în cazul în care întrebările adresate au ca obiect interpretarea dreptului comunitar, Curtea este, în principiu, obligată să se pronunțe (a se vedea în special Hotărârea din 18 iulie 2007, Lucchini, C-119/05, Rep., p. I-6199, punctul 43, și Hotărârea din 15 noiembrie 2007, International Mail Spain, C-162/06, Rep., p. I-9911, punctul 23). Curtea nu poate respinge o cerere formulată de o instanță națională decât dacă reiese în mod vădit că interpretarea dreptului comunitar solicitată nu are nicio legătură cu realitatea sau cu obiectul acțiunii principale, atunci când problema este de natură ipotetică sau atunci când Curtea nu dispune de elementele de fapt sau de drept necesare pentru a răspunde în mod util la întrebările care îi sunt adresate (a se vedea în special Hotărârea din 13 martie 2001, PreussenElektra, C-379/98, Rec., p. I-2099, punctul 39, Hotărârea din 5 decembrie 2006, Cipolla și alții, C-94/04 și C-202/04, Rec., p. I-11421, punctul 25, Hotărârea din 7 iunie 2007, van der Weerd și alții, C-222/05-C-225/05, Rep., p. I-4233, punctul 22, precum și Hotărârea din 8 noiembrie 2007, Amurta, C-379/05, Rep., p. I-9569, punctul 64).

21 În acțiunea principală, se impune constatarea că, astfel cum reiese din decizia de trimitere, instanța națională a furnizat Curții o expunere detaliată a situației de fapt și a cadrului juridic al litigiului, precum și a motivelor pentru care a considerat că, în vederea pronunțării hotărârii, este necesar un răspuns la întrebarea adresată.

22 În plus, instanța de trimitere a indicat, în răspunsul la cererea de precizări formulată de Curte, că, în afara prestației parțiale majorate, menționată la punctul 14 din prezenta hotărâre, în ceea ce privește pensia principală de urmaș, eventualul drept la prestațiile prevăzute la articolele 40a, 40b și 41 din BVG rămâne în litigiu între părțile din acțiunea principală.

23 Prin urmare, cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare trebuie declarată admisibilă.

Cu privire la aplicabilitatea articolului 18 alineatul (1) CE

24 În prealabil, este necesar să se stabilească dacă o situație precum cea în cauză în acțiunea principală intră în domeniul de aplicare al dreptului comunitar și în special al articolului 18 alineatul (1) CE.

25 În ceea ce privește, pe de o parte, domeniul de aplicare personal al dispoziției respective, este suficient să se constate că, în temeiul articolului 17 alineatul (1) CE, orice persoană care are cetățenia unui stat membru beneficiază de statutul de cetățean al Uniunii. În plus, alineatul (2) al aceluiași articol 17 asociază acestui statut drepturile și obligațiile prevăzute de Tratatul CE, printre care figurează cele menționate la articolul 18 alineatul (1) CE (Hotărârea din 26 octombrie 2006, Tas-Hagen și Tas, C-192/05, Rec., p. I-10451, punctul 18, precum și Hotărârea din 22 mai 2008, Nerkowska, C-499/06, Rep., p. I-3993, punctul 21).

26 În calitate de resortisantă poloneză, doamna Zablocka-Weyhermüller beneficiază de statutul de cetățean al Uniunii instituit prin articolul 17 alineatul (1) CE și se poate, așadar, prevala, dacă este cazul, de drepturile aferente unui astfel de statut, în special de drepturile de liberă circulație și de ședere prevăzute la articolul 18 alineatul (1) CE (Hotărârea Nerkowska, citată anterior, punctul 22).

27 Pe de altă parte, în ceea ce privește domeniul de aplicare material al articolului 18 alineatul (1) CE, este necesar să se arate că, în stadiul actual de dezvoltare a dreptului comunitar, o prestație precum cea în cauză în acțiunea principală, care are drept scop despăgubirea soților supraviețuitori ai victimelor de război, este de competența statelor

membre (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior Tas-Hagen și Tas, punctul 21, precum și Nerkowska, punctul 23).

28 Totuși, statele membre trebuie să exercite o astfel de competență cu respectarea dreptului comunitar, în special a dispozițiilor tratatului privind libertatea de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre recunoscută oricărui cetățean al Uniunii (Hotărârile citate anterior Tas-Hagen și Tas, punctul 22, și Nerkowska, punctul 24).

29 În această privință, Curtea a hotărât deja că printre situațiile care intră în domeniul de aplicare *ratione materiae* al dreptului comunitar se numără, între altele, cele care privesc exercitarea libertăților fundamentale garantate prin tratat și cele care privesc exercitarea libertății de circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre, astfel cum este conferită prin articolul 18 CE (Hotărârea din 15 martie 2005, Bidar, C-209/03, Rec., p. I-2119, punctul 33, Hotărârea din 12 iulie 2005, Schempp, C-403/03, Rec., p. I-6421, punctele 17 și 18, precum și Hotărârea Nerkowska, citată anterior, punctul 26).

30 În speță, se impune constatarea că o situație precum cea a doamnei Zablocka-Weyhermüller se încadrează în sfera dreptului de liberă circulație și de ședere al cetățenilor Uniunii în statele membre. Într-adevăr, reclamanta din acțiunea principală, stabilindu-și reședința în Polonia, a exercitat dreptul, conferit prin articolul 18 alineatul (1) CE oricărui cetățean al Uniunii, de liberă circulație și de ședere pe teritoriul statelor membre.

31 În plus, din dosarul transmis Curții de către instanța de trimitere reiese în mod clar că suspendarea, conform articolului 64e alineatul 1 a doua teză și alineatul 5 din BVG, precum și conform articolului 1 din AuslVersV, a prestațiilor acordate doamnei Zablocka-Weyhermüller rezultă doar din faptul că aceasta și-a stabilit reședința în Polonia.

32 Din cele de mai sus rezultă că o situație în care exercitarea de către doamna Zablocka-Weyhermüller a unei libertăți recunoscute de ordinea juridică comunitară are o consecință asupra dreptului acesteia la prestații prevăzute de reglementarea națională a unui stat membru intră în domeniul de aplicare al dreptului comunitar și în special al articolului 18 alineatul (1) CE.

33 Trebuie, așadar, să se analizeze dacă articolul 18 alineatul (1) CE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale care impune, pentru plata anumitor prestații acordate soților supraviețuitori ai victimelor de război, ca beneficiarul să locuiască fie pe teritoriul statului membru care acordă o astfel de prestație, fie pe cel al unui alt stat membru care nu figurează pe o listă stabilită prin ordonanță a guvernului primului stat.

Cu privire la impunerea unei condiții de reședință

34 În ceea ce privește sfera articolului 18 alineatul (1) CE, Curtea a stabilit deja că facilitățile conferite de tratat în materie de liberă circulație nu și-ar putea produce pe deplin efectele dacă un resortisant al unui stat membru ar putea fi descurajat să le folosească de obstacolele în calea șederii sale în statul membru gazdă generate de o

reglementare a unui alt stat membru care sancționează faptul că le-a exercitat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 aprilie 2004, Pusa, C-224/02, Rec., p. I-5763, punctul 19, Hotărârea Tas-Hagen și Tas, citată anterior, punctul 30, precum și Hotărârea Nerkowska, citată anterior, punctul 31).

35 O reglementare națională care dezavantajează anumiți resortisanți comunitari pentru simplul motiv că și-au exercitat libertatea de circulație și de ședere într-un alt stat membru constituie o restricție privind libertățile recunoscute prin articolul 18 alineatul (1) CE oricărui cetățean al Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iulie 2006, De Cuyper, C-406/04, Rec., p. I-6947, punctul 39, Hotărârea Tas-Hagen și Tas, citată anterior, punctul 31, precum și Hotărârea Nerkowska, citată anterior, punctul 32).

36 Or, BVG și AuslVersV constituie o astfel de restricție. Într-adevăr, supunând plata anumitor prestații instituite pentru soții supraviețuitori ai victimelor de război condiției ca aceștia să locuiască pe teritoriul național sau pe cel al unui alt stat membru care nu figurează pe o listă a statelor membre stabilită prin ordonanță a guvernului statului membru care acordă aceste prestații, această reglementare este susceptibilă să îi descurajeze pe resortisanții comunitari care se află într-o situație precum cea a reclamantei din acțiunea principală să își exercite libertatea de circulație și de ședere în unul dintre statele membre care figurează pe lista menționată.

37 O reglementare națională care impune o astfel de restricție exercitării libertăților de către resortisanții comunitari nu se poate justifica, din perspectiva dreptului comunitar, decât dacă se întemeiază pe considerații obiective de interes general, independente de cetățenia persoanelor vizate, și dacă este proporțională cu obiectivul urmărit în mod legitim de dreptul național (a se vedea în acest sens Hotărârile citate anterior De Cuyper, punctul 40, Tas-Hagen și Tas, punctul 33, precum și Nerkowska, punctul 34).

38 Din observațiile prezentate Curții atât de Land Baden-Württemberg, cât și de guvernul german reiese că restricția prevăzută de BVG are drept scop furnizarea unei prestații adecvate beneficiarilor cu domiciliul în afara Germaniei, ținând seama de actualele diferențe dintre costul vieții, venitul și cuantumul mediu al prestațiilor sociale plătite în acest stat membru și cele din statul în care locuiește beneficiarul. În plus, potrivit observațiilor menționate, necesitatea de a permite un control suficient al situației profesionale și sociale a beneficiarilor, în special a venitului acestora, ar justifica de asemenea restricția respectivă.

39 Desigur, atât voința de a furniza o prestație ținând seama de diferențele menționate între cele două state membre în cauză, cât și necesitatea de a permite un control suficient al situației profesionale și sociale a beneficiarilor constituie considerații obiective de interes general de natură să justifice ca modalitățile sau condițiile de plată a unor prestații precum cele în cauză în acțiunea principală să poată afecta libertatea de circulație.

40 Chiar dacă restricția constatată la punctul 36 din prezenta hotărâre este susceptibilă de a fi justificată de considerații obiective de interes general precum cele menționate la punctul precedent, mai trebuie totuși ca aceasta să nu fie disproporționată în raport cu obiectivul urmărit. Din jurisprudența Curții reiese că o măsură este proporțională atunci când, fiind aptă pentru realizarea obiectivului urmărit, nu depășește ceea ce este necesar pentru atingerea acestuia (Hotărârile citate anterior De Cuyper, punctul 42, și Tas-Hagen și Tas, punctul 35).

41 Cu toate acestea, o condiție de reședință precum cea în cauză în acțiunea principală nu poate fi considerată proporțională cu obiectivele urmărite.

42 Într-adevăr, trebuie arătat că articolul 1 din AuslVersV limitează în mod expres aplicarea articolului 64e din BVG la beneficiarii cu domiciliul sau reședința fie pe teritoriul unuia dintre cele 10 state membre menționate la acest articol, fie pe cel al Albaniei sau pe cel al fostei Iugoslavii ori pe cel al fostei Uniuni Sovietice.

43 Totuși, există state nemenționate la articolul 1 din AuslVersV în care costul vieții este mai scăzut decât în unele dintre statele membre prevăzute la acest articol. Pe de altă parte, diferențele care există între statele menționate la acest articol sunt notabile.

44 De asemenea, necesitatea de a permite un control suficient al situației profesionale și sociale a beneficiarilor ar trebui să se aplice în mod identic în toate statele membre, indiferent dacă sunt sau nu sunt menționate la articolul 1 din AuslVersV.

45 Prin urmare, o reglementare precum cea în cauză în acțiunea principală nu răspunde obiectivelor invocate atât de Land Baden-Württemberg, cât și de guvernul german și care sunt amintite la punctul 38 din prezenta hotărâre.

46 În plus, în măsura în care o astfel de reglementare nu face decât să suspende plata prestațiilor prevăzute de aceasta, nu se poate susține în mod valabil că aceasta este aptă să adapteze prestațiile ținând seama de diferențele actuale existente între Republica

Federală Germania și statul de reședință al beneficiarului în ceea ce privește costul vieții, venitul și cuantumul mediu al prestațiilor sociale.

47 În sfârșit, chiar dacă este adevărat că, în ceea ce privește prestațiile acordate în funcție de venituri, se poate dovedi necesar un control al situației profesionale și sociale a beneficiarilor, nu este mai puțin adevărat că suspendarea acestora constituie o măsură care depășește ceea ce este necesar pentru efectuarea unui astfel de control.

48 Ținând seama de considerațiile de mai sus, se impune să se răspundă la întrebarea adresată că articolul 18 alineatul (1) CE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia acesta refuză plata anumitor prestații acordate soților supraviețuitori ai victimelor de război pentru simplul motiv că aceștia sunt domiciliați pe teritoriul anumitor state membre.

Cu privire la cheltuielile de judecată

49 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 18 alineatul (1) CE trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări a unui stat membru în temeiul căreia acesta refuză plata anumitor prestații acordate soților supraviețuitori ai victimelor de război pentru simplul motiv că aceștia sunt domiciliați pe teritoriul anumitor state membre.

Semnături